

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 10.—, za pol leta K 5.—, za četrt leta K 2-50. Posamezna številka 20 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 9 mark, za Ameriko 3 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6. II. nadst.

DELAVEC

Rokopis se ne vrača. — Imenati s čestitkami pet let vrsticami se računa: vajo, in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. na vsakokrat. — Za razne izjave št. stanepetivrtica 24 vin. — Reklam. so poštnine pruste. — Ne frankirane pisma se ne sprejemajo.

Socializacije treba.

Nedavno tega je bil v naši Jugoslaviji storjen prvi korak, ki pomeni, tako se je javnosti zagotavljalo, začetek reševanja naše valute. Žigosalo se je namreč papirnati denar, da se vsaj približno ugotovi, koliko ga je. Družega za rešitev valutne mizerije ni bilo narejeno. Denarni voz pa tiči še vedno globoko v blatu in zdi se, da se izvestni gospodi niti ne mudi, da bi ga čimprej izvlekli na suho. Bankovci bivše Avstrogrške so v ceni zelo padli, dokaz temu naredba ministrstva za finance, po kateri se žigosani papirnati denar sicer lahko zamenjuje za dinarje, a mora se plačati za en dinar tri krone. V zadnjem času je čuti glasove, da bodo izdani novi bankovci, katerim pa se bo vrednost napram današnji kroni morala posebno določiti. Naravno, da se ob teh denarnih manevrih, katerim je namen izboljšati valuto, mora računati z izgubo. Vprašanje pa je, kdo bo pri izgubi najbolj prizadet in na čigave pleča pade tozadevna največja peza? Jasnno je, da bodo izgubo občutili baš obrtni, poljedelski ter industrijski proletarci najkružeje. Kajti imetje teh ljudi sestoja ponajveč iz par kron, katere so si s svojimi žuljavimi rokami v potu svojega obraza zaslužili. Tem torej preti največja nevarnost! Tako, torej mehanično reševanje vprašanja propale valute je brutalno, nesocialno, z njim se udejstvuje socialna krivica. Dolžnost pri reševanju tega tako važnega problema bi bila, gledati na to, da izguba siromašne kroge, kar je mogoče, najmanj zadene, nasprotno pa, da se večji del izgube naloži bogatašem, posebno pa vojnim dobičkarjem. V interesu države same je, da pri obnovi valute siromašno ljudstvo ne bo popolnoma uničeno. Že iz tega razloga je potrebno, da se požurimo z razlastitvijo veleposestev in socializacijo rudnikov, zdravilišč ter vseh kapitalističnih podjetij. Tudi le na ta način rešimo delovne sloje našega naroda iz robstva najemniškega dela, ki spravlja življenje in existenco delavca izključno v sedanjo mezdno odvisnost.

Duh časa nam jasno kaže, da rešimo družabni problem edinole s socializacijo produkcije. Tem lažje je to mogoče sedaj, ko je treba rešiti vprašanje valute. Nadejamo se, da vez med problemom valute in socializacije produkcije je vsakomu jasna, ki edina lahko nadomesti utrpjene izgube vsled padca valute.

Preskrbne družin padlih (umrlih) in pogrešanih vojakov.

Vdova ima do pokojnine pravico:

Če je njen mož padel pred sovražnikom, to je zadet od sovražnikovega orožja, ali pa je umrl na ranah, težkih zunanjih poškodbah, naporih vojske ali nalezljivih boleznih, ki so ga doletele v izvrševanju vojne službe.

Pokojnina pristojna vdovi ne glede na to, če si more sama kaj prislužiti ali ne, ali pa če je premožna ali ne.

Vdova, ki ni živela skupaj z možem, predno je odšel v vojsko, nima pravice do

pokojnine, razen če dokaže, da ona ni kriva, da je prenehala zakonska skupnost z možem. Dalje vdova ne dobi pokojnine, če se dokaže, da je njen mož zagrešil velik zločin (mož, ki je pobegnil k sovražniku pred 30. oktobrom 1918 se ne smatra kot vojaški begun, ravnotako ne oni, ki je bil zaradi svojega jugoslovanskega mišljenja obsojen na težko ječo).

Če dobi vdova po moževi smrti pokojnino, se ji nakaže tudi z vsakega zakonskega ali pozakonjenega (legitimiranega) otroka, ki ga ima v oskrbi, v zgojevalni, katera se ji izplačuje toliko časa, da otrok ni preskrbljen, in sicer pri dečkih do končanega 16., pri deklicah do končanega 14. leta. Sirotam, ki obiskujejo tuzemske šole, se dovoli vzgojevalnina do konca študij, vendar ne dalje kot do končanega 24. leta. Nepozakonjene (nelegitimirane) sirote nimajo pravice do vzgojevalnin. Za take bi prišla slučajna miloščina v pošte.

Obojestransko osiroteli otroci, ki niso še preskrbljeni, dobivajo posebno vzgojevalnino.

Vzgojevalnina za sirote brez staršev ali pa za take sirote, katerih mati ali oče ne dobi pokojnine, se nakaže varuhom (varuhinjam).

Zakoni z dne 27. aprila 1887, drž. zak. št. 41, z dne 3. aprila 1891, drž. zak. št. 48, z dne 28. marca 1896, drž. zak. št. 48, in z dne 19. marca 1907, drž. zak. št. 86, ostanejo do nadaljnjše naredbe še v veljavi.

Vloge za pokojnino vdov in vzgojevalnino sirot naj vsebujejo sledeče podatke: 1. šarža moža (očeta); 2. ime in priimek umrlega (padlega) ali pogrešanega; 3. pri kateri četi, zavodu itd. je služil; 4. a) kdaj in kje je umrl, padel ali se pogreša, b) kje je pokopan; 5. civilni poklic moža (očeta); 6. a) ime vdove (žene) ali b) ime varuha (varuhinje); 7. imena in rojstni podatki živčih otrok: a) zakonskih, b) pozakonjenih (legitimiranih), c) nezakonskih (nelegitimiranih); 8. ali so vsi otroci v oskrbi matere (mačhe?); 9. je li vdova (žena) do mobilizacije živela s pokojnim (pogrešanim) možem v zakonski skupnosti? 10. stanovališče in natančen naslov stanovanja vdove (žene) oziroma — ako so otroci tudi brez matere — varuhovo ime, stanovališče in natančen naslov stanovanja. (Ne pozabite navesti tudi zadnjo pošto, ker je to za pošiljatev denarja zelo važno.) 11. Ali prejema rodbina prispevek za preživljanje, oziroma državno podporo (naklonitev), ali kako drugo? K tej vlogi naj priloži vdova (žena, varuh, varuhinja) sledeče listine: a) krstni (rojstni) list vdove (žene); b) poročni list vdove (žene); c) krstne (rojstne) liste otrok; d) mrtvaški list (izvleček iz mrtvaškega spisa); e) spričevalo o zakonski skupnosti do mobilizacije (uvrstitve v vojsko). Varuh naj priloži tudi: f) mrtvaški list vdove.

Vse te listine se lahko nadomestijo s poročilom župnega urada, ki vsebuje vse podatke iz krstne (rojstne), poročne in mrliške matice o družini, ter potrdilo o zakonski skupnosti.

Stranka naj predloži vlogo **edinole občinskemu uradu!**

Občinski urad jo pregleda, priloži domovinski list umrlega (padlega) ali pogrešanega in predloži vse skupaj okrajnemu glavarstvu. Ako ni mogoče napraviti domovinskega lista, naj se vzrok kratko navede, n. pr. družina ima domovinsko pravico v zasadenem ozemlju (n. pr. v Solkanu, Primorsko), ali izven naše države.

Okrajno glavarstvo dopolni vlogo s spričevalom nepremožnosti ali s premoženjskim izkazom ter uradnim zdravniškim spričevalom o zdravstvenem stanju vdove (žene) in s potrdilom, ako družina prejema vzdrževalnino ali kakó podporo (naklonitev). — Tako spopolnjeno vlogo naj glavarstvo vpošlje pristojnemu vojnemu dopolnilnemu poveljstvu.

Vojno dopolnilno poveljstvo preskrbi še vse potrebne listine v smislu točke 4. okrožnice z dne 14. septembra 1887, prez. št. 4872 (N. V. Bl. 30).

Iz vloge mora biti razvidno, da je pokojnik podlegel ranam, naporom, nezgodam ali drugim vojni poškodbam, zadobljenim pred sovražnikom, oziroma brez lastne krivde v izvrševanju vojaške službe.

Vojno dopolnilno poveljstvo predloži vlogo za preskrbovalnino **vojaški intendantci za Slovenijo v Ljubljani.**

Do pokojnine imajo po zakonu o vojnih dajatvah pod dani pogoji pravico tudi vdove po možeh, ki so bili med vojsko omenjenemu zakonu podvrženi, ali ki so prostovoljno opravljali vojaško službo.

Vdove po vojaki, ki niso vsled vojske (izvrševanja vojaške službe) umrli, ne dobe pokojnine. Lahko pa prosijo za milostno pokojnino.

Takim vlogam za milostno pokojnino naj vdova poleg drugih prilog priloži tudi spričevalo nračnosti.

Vloga in priloge so kolka proste.

Vse stranke in uradi naj se strogo ravnajo po teh navodilih; pomislijo naj, da nepravilno napravljena vloga zelo otežkoči in množi uradno delo; največ pa trpi seveda stranka, ker se rešitev prošnje zaradi nepravilne vloge zelo zavleče.

Kriza.

Pod naslovom je sodrug Abditus priobčil v »Napreju« z dne 1. marca t. l. članek, katerega vsled važnosti in zanimivosti njegove vsebine ponatiskujemo. Glasi se:

Vsa znamenja kažejo, da stojimo pred veliko gospodarsko krizo. Vojna je zrahljala vse nekdanje vezi, novih pa ni ustvarila. Vojna je preobrazila ljudi; to je njena dobra plat. Vojna pa je tudi zanesla demoralizacijo med ljudstvo; to je njeno prokletstvo.

Slovenci imamo precej šibko industrijo. Kakor tudi je šibka, tako je dragocena. Največja nesreča za nas vse bi bila, če propade, če v njeni produkciji in upravi zavlada anarhija.

To moramo preprečiti.

Predvsem opazamo, kako pada produkcija premoga. To je velika nesreča. Premog nujno rabimo, ako hočemo vzdržati promet, ako hočemo vzdržati v teku vse one številne obrate, ki ga neobhodno

potrebujejo. Če bodo danes ali jutri stali veleobrati, v katerih je zaposlenih na tisoče delavcev, bo temu vzrok pomanjkanje premoga. Rudarji, ki ne delate, ali ki nakopljate v svojih čarobnih rovih premalo premoga, vedite, da spravljate s tem v nevarnost svoje številne tovariše v onih obratih, ki neobhodno rabijo premog, in še enkrat premog.

Ne pišem le za delavce. Pišem v prvi vrsti za one, ki so lastniki premogovnikov na naši zemlji. Dokazano je, da moramo »boljševike« danes iskati ne med delavstvom, ki si mora biti v svesti pretečega poloma, temveč med kapitalisti, lastniki premogovnikov. Ti nalašč tišče produkcijo premoga k tlom, zaradi nestalnosti in nesigurnosti valute. V naših revirjih bi bila stavka delavstva danes najbolj všeč kapitalistom. Niti toliko brige ne pokažejo, da bi odredili popravilo »huntov«, voz, na katere se nalaga premog, samo zato, ker hočejo, da se že nakopani premog ne odda svojemu namenu. Kapitalisti, lastniki proizvodnih sredstev, pospešujejo nered in anarhijo v naši industrijski produkciji, ker mislijo, da si bodo na ta način prihranili tisočake za poznejše dividende.

Naše delavstvo ne sme slediti kapitalistom, v svojem lastnem interesu ne! Ostati mora pri delu in postati zaščitnik redu. Tudi s čezmernimi zahtevami ne sme dati lastnikom proizvodnih sredstev, brezvestnim kapitalistom, povoda, da ustavijo svoje obrate. Vse do mere in pameti, prijatelji!

Zivimo v prehodni dobi, najtežji dobi, in zavedati se moramo tega.

Predvsem je treba, da izboljšamo našemu industrijskemu proletariatu prehrano. Zato je dolžnost naše centralne vlade, da omogoči, da izvozimo iz sosednje Hrvatske-Slavonije živež, ki je tam nakopičen in se v skladiščih pokvarja. Naši delegati bodo v Državnem veču brez dvoma storiili svojo dolžnost. Zato je treba potrpeti, potrpeti, in še enkrat potrpeti.

Delavstvo mora zaupati svojim organizacijam in se pokoriti njih sklepom. Bolj kot kdaj prej, je to potrebno sedaj. Naj bo v zavesti, da se bližajo zanj boljši časi. Socializacija veleindustrije se bliža in ni več daleč čas, ko bodo delavci solastniki obratov, v katerih so danes zaposleni. Zato je treba, da ostanejo vsi ti obrati v teku in v dobrem stanju. Ali boste podirali hišo, ki bo jutri Vaša? Ali boste poškodovali in ustavili obrate, ki bodo jutri pojutrašnjim sreča Vas in Vaših rodbin? Sedaj, delavci, je prišel čas, ko morate Vi sami biti steber red in miru, zakaj vsaka stavka, ako je neopravičena in sklenjena proti volji organizacije, bo v prid kapitalistom! Kapitalisti so sklenili, naj delavstvo stavka, naj malo ali pa nič ne dela, vse zaradi svoje velike požrešnosti. Kapitalisti komaj čakajo, da bi delavstvo stavilo tako čezmerne zahteve, da bi imeli povod zapreti in ustaviti svoje obrate. S tem hočejo preprečiti normalno produkcijo, pri nas zlasti premoga, zaradi nestalnosti valute, ki pa je samo prehodnega značaja, in v upanju, da jih bo nered in nemir na čudežen način obvaroval preteče nevarnosti — socializacije.

Tri velika vprašanja moramo rešiti v našem narodnem gospodarstvu že v bližnji bodočnosti. To so:

1. Izboljšati se mora prehrano, pri čemer nas mora podpirati ravnokar sklicano Državno veče.

2. Socializacija veleindustrije. Delavstvo, ki je v njej uslužbeno, mora postati njen pravi solastnik, postati mora deležnik čistega dobička, ki ga je doslej spravljaj v svoj žep zgolj kapitalist.

3. Izvršiti se mora agrarna reforma, to je, zemlja se mora pravično razdeliti.

To so tri glavna vprašanja, ki jih je rešiti. Rešiti pa se morejo le, ako bo ljud-

stvo pametno in bo pri teh velikih reformah samo sodelovalo. Zato pa mirno kri. Red in mir sta predpogoja za to veliko delo gospodarske reforme.

Poleg tega so še druga vprašanja na dnevnem redu. Zavarovanje za slučaj bolezni, brezposelnosti, starosti, onemoglosti in invalidnosti se bo rešilo polagoma, toda sigurno. Brezposelno zavarovanje se mora izboljšati. Urediti se mora vprašanje uboštva pod državnim nadzorstvom. Rešiti bo vprašanje delavskih zapuštnikov, zanemarjene mladine, vdov in sirot itd. Delo bo ogromno in se ne dá izvršiti čez noč. Vse pa se bo doseglo, ako bomo sodelovali vsi, delali, delali in še enkrat delali.

Delo pa je mogoče, ako bomo vzdržali red in mir, ako se bomo vsi zavedali važnosti dobe, ki jo preživljamo. Delo, ako hočemo, da bo kaj zaleglo in nas privedlo do zaželenih ciljev, pa mora biti smoteno in dobro premišljeno. Zato je potrebna organizacija in nas vseh dolžnost je, da ubogamo njene sklepe.

Naprej!

Mednarodna strokovna konferenca v Bernu.

Obenem z mednarodno socialistično konferenco je zborovala v Bernu tudi mednarodna strokovna konferenca. V naslednjem podajamo poročilo o najvažnejših sklepih konference.

Predvsem sta bila dva predmeta, s katerima se je bavila konferenca: zopetna vpostavitve mednarodne strokovne zveze in njen bodoči sedež. K temu je bila sprejeta Grünwaldova resolucija, ki se izreka za skorajšnjo definitivno vpostavitve strokovne internacionalne zveze v soglasju s tej zvezi pripadajočimi deželnimi centralami in v soglasju s strokovno zvezo zahodnih držav naj skliče v Parizu najpoznejše do maja tega leta novo mednarodno strokovno konferenco, katere prva naloga bodi, zopet vpostaviti popolno skupnost internacionalnega delavskega gibanja.

Drugi predmet je bil mednarodni delavski varstveni zakon in razprava o tem na mirovni konferenci. Izvolila se je komisija, ki naj sklepe konferenc v Leedu in Bernu v najvažnejših točkah združi v enoten sklep. Komisija je predložila resolucijo, ki obsega 15 minimalnih zahtev, ki se morajo pri mirovnem sklepu priznati kot mednarodne pravice. Te zahteve vsebujejo med drugim: Prepoved obrtnega dela za otroke pod 15. leti; šesturni delavni čas za mladoletne do 18. leta; osemurni delavnik za odrasle; proste sobotne popoldneve za delavke; 36urni nedeljski počitek; znižanje delavnega časa pod osem ur v zdravju škodljivih podjetjih; varstvo delavcev na domu; svobodna koalicijska pravica; nedopustnost prepovedi izseljevanja. Resolucija se ujema bistveno s smernicami, ki jih je sklenil mednarodni socialistični kongres glede delavskega varstva. Živahna debata se je razvila o tem, kako naj se izvede praktično ta program.

Sprejeta je bila tudi resolucija o zvezi narodov, ki mora sloneti na volji in sodelovanju vseh narodov. Njeno delovanje naj se ne omejuje le na politično polje, marveč naj pospešuje gospodarske odnose med narodi.

Končno je bil sprejet oklic na delavce vseh dežel, v katerem se zahteva narodna in mednarodna organizacija dela, ki dovoljuje na podlagi metodične procedure uveden izkaz sposobnosti individualnega dela v za posamezne potrebe človeštva zahtevane potrebe; nadalje je dognano, da bo zagotovljeno delovanje mednarodne delavske zakonodaje samo potom vpostavitve mednarodnega delavskega urada kot dela mednarodne lige. Ta urad naj se opira na mednarodni delavski parlament.

v katerem naj bodo zastopani odposlanci vseh narodov in poklicov. Ta urad naj ne sklepa samo mednarodne koncesije, marveč mednarodne zakone, ki naj bodo od trenutka njihovega sprejetja pravnomočni, kakor mednarodni zakoni. To razlaganje vloge mednarodnega parlamenta jamči za mednarodno postavo dajo, ki bo ustanovljena v blaginjo narodne lige, kar pomeni toliko kot nadnarodno suvereniteto.

Na konferenci je bilo udeleženi 53 odposlancev, ki so zastopali 16 dežel.

Vzroki pomanjkanja premoga in razmere pri trboveljskem premogokopu.

Ko je na razvalinah stare Avstrije vstala svobodna Jugoslavija, se je mnogo govorilo in pisalo o rudnikih nove države, zlasti pa o Trboveljski premogokopni družbi. Poudarjalo se je, da so ti rudniki steber nove države in trdna podlaga novi mladi industriji. Slišali so se tudi glasovi o boljševiških činih tukajšnjih delavcev in o terorizmu, nasilju, lenobi in pasivni resistenci trboveljskih rudarjev.

Za razširjenje takih vesti so v prvi vrsti skrbeli iz Trbovelj izgnani višji uradniki, ki so se nastanili okrog ljubljanske Narodne vlade. Še sedaj je glavni posel teh ljudi, da dajejo vladi napačne informacije in da z blatenjem delavstva in nastavlencev izvršujejo svoje maščevalne naklepe.

Pri tem pa ti gospodje ne povedo, da so bili iz Trbovelj izgnani radi svojega nečloveškega ravnanja s slovenskim delavstvom zlasti v času vojne. Ti naduti gospodje še danes ne morejo verjeti, da je minul čas, ko so s pomočjo avstrijskega militarizma po zverinsko trpinčili sestradane in razcapane slovenske delavce, paznike in uradnike, jih zapirali v umazane in mrčesa polne zapore ter jih pri uradnem občevarju obkladal z vsemi mogočimi psovki. Zato se ni čuditi, da je to sirovo in krivično postopanje zbudilo med delavstvom ogorčenje, ki je nemškonalnim tiranom pokazalo pot, ki so jo zaslužili.

Kakor pa vse kaže, pridobivajo ti izgnani gospodje vsaki dan na vplivu in imajo celo zaslombo pri merodajnih faktorjih. Premogokopna družba, ki je s svojim francoskim kapitalom služila vedno najhujši germanizaciji, podpira seveda te svoje velike mučenike in jih Slovencem v provokacijo povsod protežira. Prišlo je tako daleč, da so se razni izgnani pričeli vračati — zraven teh pa nam hočejo vsiliti nove hajlovce in renegate.

Trboveljskih Slovanov bi vse to še ne bolelo, če bi ne vedeli, kaj hočejo oni modri gospodje s svojim maščevanjem doseči. Dobro vemo, kaka nesreča preti radi tega ravnanja nam in celi Jugoslaviji. Pogledimo natančneje rudnik v Trboveljah.

Tu dela okroglo 4000 delavcev. Ti delavci producirajo danes le nekaj malega več kakor 1500 delavcev v Zagorju ali Hrastniku. In kaj je temu vzrok? V prvi vrsti popolna nezmožnost izgnanega ravnatelja in vseh od njega protežiranih nemških nacionalcev. Ti »strokovnjaki« so s svojimi egoističnimi stremljenji spravili premogokop v tako slabo stanje, da se to niti ne da popisati. Danes je rudnik pravi pekel za slovenskega rudarja bodisi te ali one kategorije. Vse je izropano in opustošeno; jame so večinoma zaprte in zlomljene, polne ognja in nevarnih plinov ter zaradi mokrote skrajno nezdrave. Temperatura 30 in več stopinj ni nič nenavadnega. Poleg teh velikanskih nedostatkov manjka še delovnih pripomočkov in sicer materiala in voznihih sredstev. Celi obrati stoje po več ur na dan, ker nimajo vozikov za izvažanje. In v kakem stanju je prevozni inventar? Vse razdrapano, strto, za prevažanje večinoma nerabno in tako za-

stavbni odsek s. inž. Štebi, šolski odsek s. Tokan, obrtni odsek s. Kovač, ubožni odsek s. Mihevc, olupševalni odsek s. Tokan, upravni odbor mestnega vodovoda, elektrarne in plinarne s. inž. Štebi, upravni odbor mestnih voženj s. Kovač, ravnateljstvo mestne klavnice s. Mihevc, direktorij mestnega užitninskega zakupa s. drugi Tokan, direktorij mestne zastavljavnice s. Kovač, upravni odbor mestnega pogrebnega zavoda s. Mlinar, disciplinarno komisijo s. inž. Štebi, permanentni odsek za mestno aprovizacijo s. Mihevc, Kocmur in Tokan, končno v upravni odbor mestne hranilnice s. Kocmur.

Osrednje društvo kemičnih delavcev v Ljubljani prosi vse blagajnike podružnic tega društva, naj čimprej naznani svojo natančno naslov centralnemu blagajniku na naslov: **Rejc Valentin, pošta Moste pri Ljubljani**. Potrebno je to, da bo centralni blagajnik uredil vse, kar je potrebno za redno funkcioniranje celotnega društva.

Državna posredovalnica za delo. (Podružnica za Ljubljano in okolico.) V preteklem tednu (od 23. februarja do 1. marca t. l.) je iskalo delo 240 moških in 61 ženskih delavskih moči. Delodajalci so iskali 109 moških in 53 ženskih delavskih moči. Posredovanje se je izvršilo v 124. slučajih. Pri vseh podružnicah »Državne posredovalnice za delo« je od 1. januarja do 1. marca 1919 iskalo delo 2724 delavskih moči, delodajalci so pa iskali 3250 delavcev. Posredovanj se je izvršilo v tem času 540. Delo iščejo pisarniške moči (392), trgovski uslužbenci (214), sluge, mizarji, kolarji, kovinarji, zidarji, slikarji, tov. delavci, peki, mlinarji, mesarji, služkinje, čevljarji, natakariče itd. V delo pa sprejme posredovalnica gozdne delavce (320), služkinje, rudarje, cestne delavce, delavce za tov. za čevlje, tesarje in razne druge obrtnike.

Dne 10. marca t. l. se prično pogajanja zaupnikov rudarjev v Trbovljah z zastopstvom Trboveljske premogokopne družbe pri deželni vladi v Ljubljani. Rudarji so stavili zahteve po minimalni plači in enkratnem dokladnem nabavnem prispevku. Rudarji so, kar se tiče sredstev za vedno dražji živež in z obleko pri kraju. Pričakovati je, da bo upravičenim potrebam rudarjev ustrezno. V interesu deželne vlade kakor tudi v interesu naše industrije in prometa je, da se difference mirnim potom poravnajo. Nakana Trboveljske premogokopne družbe, provocirati v sedanjem kritičnem času rudarje k eventualni stavki, se ne sme posrečiti. Zato bo primeren pritisk na to družbo od strani vlade potreben. Nadalje bo tudi potrebno, da vlada poskrbi za to, da se namenoma provzročene umetne ovire redne produkcije odstranijo. Glavno pa je, da vlada resno vzame v roke prehrano delavstva v naših industrijskih krajih. Živež in zopet živež ter obleka, sta potrebna rudarjem. Pri pogajanjih bodo prizadeti rudarji v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku, Kočevju in Rajhenburgu ob Savi. Pripominjamo, da polovica premogovnika v Rajhenburgu stoji, sedaj ob najbolj kritičnem času! Očitno je, da bi Trboveljska premogokopna družba rada provzročila splošno krizo. Tako pametni in disciplinirani pa so že naši rudarji, da jih nobena zahrbtna nakana ne spelje na led. Dež. vlada naj bo nasproti premogokopni izkoriščevalki dosledna in neizprosna, proti gospodi, ala Trboveljska premogokopna družba, jo bomo podpirali.

Glede vzdrževalnine. Vojna likvidacija na Dunaju je sporočila, da od 1. januarja 1919 naprej ne nakazuje več družinskih pristojbin za družine onih gažistov in dalje služečih podčastnikov, ki so še v ujetništvu ali pa pogrešani. Take družine omenjenih, ki teh družinskih pristojbin niso prejele že od 1. januarja 1919, naj to takoj javijo pisмено vojaški intendanci za Slovenijo, one pa, katerih vzdrževatelj je pripadal enemu izmed domačih polkov, temu polku. Ti so: ljubljanski (prejšnji 17. pp. in

lovska bataljona štev. 7 in 20), slovenski planinski (prejšnji gorski str. pp. štev. 2), celjski (pp. štev. 87), mariborski (pp. številka 47, oziroma str. p. štev. 26), tržaški (pp. štev. 97) sedaj v Mariboru, topniško poveljstvo v Ljubljani (prej topn. polki polki štev. 7, 28 in 128) in saperski bataljon v Ptuj. Te prijave morajo vsebovati vse podatke, ki se tičejo službenega razmerja vzdrževalca rodbine (ime, vojaška pristojnost, ali aktiven, rezerven, ali črno-vojniki, kdaj ujet, oziroma od kdaj pogrešan, ime soproge, število in starost otrok, domovinska pravica, natančen naslov sedanjega bivališča in naslov osebe, kateri naj se pošiljajo družinske pristojbine.) Prijavi je priložiti dobljeno poučilo (Belehrung), zadnje kupone poštahranilničnih nakaznic in potrdilo pristojnega občinskega urada (magistrata), da se vzdrževatelj družine še nahaja v ujetništvu, oziroma, da je še vedno pogrešan. Vrnitev tega iz ujetništva, oziroma doznanje njegove usode (smrti) je dolžna vsaka stranka takoj naznani likvidaturi vojaške intendance za Slovenijo v Ljubljani, ker bi se moralo sicer proti njej postopati sodnijsko. Družinske pristojbine za navedene družine od 1. januarja 1919 dalje in za nadaljnje mesece bo izplačevala po dosedanjem načinu omenjena likvidatura. Le-tej pošljejo tudi polki vse vposlane prijave.

Osemurni delavnik. Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo z dne 30. decembra 1918, štev. 248 se razširi na rudniška podjetja, ki spadajo po rudarskem zakonu pod nadzorstvo rudarskih oblasti. Pravice, ki jih daje naredba političnim oblastem I. stopnje in obrtnemu nadzorništvu, bodejo vršile pri rudniških podjetjih rudarske oblasti. V novelo se sprejmejo tudi splošna določila za vse obrate. V podjetjih, v kojih se dela osem ur nepretrgoma, je všteti v plačan delavni čas neobhodno potrebne odmori, v kolikor ne presegajo skupne dobe 15ih minut. V podjetjih, kjer se je skrajšal delavni čas na osem ur, se ne sme znižati vsled tega istočasno prejšnjega zaslužka.

Begunci, ki so morali vsled pritiska laških oblasti zapustiti po okupaciji svoje kraje, naj prijavijo tako pisarni za zasedeno ozemlje, Ljubljana, Dunajska vesta 31, svoje sedanje naslove, dan, ko so morali oditi in vzrok bega.

Invalid z razločno pisavo, mirnega značaja in veseljem do umetnega vrtnarstva (cvetličarstva in semenoreje) najde prijetno zatočišče. Nudi se mu lepa bodočnost. Oglasi naj se v poverjeništvu za socialno skrb v Deželnem dvorcu, II. nadstropje, soba štev. 125.

Jesenice. Ob priliki občnega zbora skupine Jesenice Osrednjega društva kovinarjev, ki se je vršil dne 23. februarja t. l. so bili v novi odbor izvoljeni naslednji sodrugi: Gabriel Franc, načelnik; Brtoncelj Anton, namestnik; Moreti Jože, blagajnik; Dagarin Ivan, namestnik; Marčič Martin, zapisnikar; Kleč Jakob, namestnik; Burnik Franc, Novak Alojzij, Pikan Anton in Čeflak Ivan, odborniki. V nadzorstvo Kotar Filip ter Ferjan Ivan.

Črna. Oni tovariši, ki žele kupiti rudarski koledar za leto 1919 v nemškem jeziku, ga dobe pri sodrugu Prohartu v konsumnem društvu.

Razmerje strank v narodnem predstavništvu v Belgradu. »Jugoslovanski demokratski klub« šteje 82 poslancev, »Jugoslovanski klub« 19, srbski radikali 55, srbski opozicionalni blok 33, naprednjaki 11, Lorkovičeva skupina 4, Starčevićanci in ostanek bos. HNZ. 26, socialni demokrati 11. Macedonci še manjkajo, nekateri Vojvodinci bodo še vstopili v Jugoslov. dem. klub, ravnotako še Dalmatinci, ki jih pa ni doma, ampak so v Parizu, odnosno vodijo še dalm. zemaljsko vlado.

Socializiranje industrije. »Epoha« piše, da pridejo ob rešitvi agrarne reforme v

poštev tudi velika industrijska podjetja, ki se morajo socializirati. Industrialci bodo dobili od države pravično odškodnino. Dalekosežna naredba o agrarni reformi je že izšla. Ima pa začasno veljavnost.

Naredba o svobodni trgovini. Kakor izve naš dopisnik, je mišljena naredba, s katero se uvede svoboda trgovina, ki ji bodo sledile podrobne izvršilne odredbe z drakoničnimi odredbami proti prekupcem in tihotapcem.

Dijete poslancaev. Ministrski svet je določil poslancem dijete po 50 dinarjev dnevno.

Nove kasarne. Iz Belgrada javlja »Epoha«, da se bodo v Belgradu vse kasarne, zgradbe in zemljišča, ki spadajo h kasarnam, prodale na javni dražbi, za izkupljen denar pa se bodo zidale nove kasarne na Banjici, ki bi bila izključno vojaška naselbina. Projekt je že izgotovljen. — Kakor nekdanj!

O jadranskem vprašanju. »Times« razpravlja obsežno o jadranskem vprašanju in ponudi arbitraži v italijansko-jugoslovanskem sporu in sodi, da je italijanski korak neumesten. Jugoslovani so sledili samo primeru drugih večjih narodov. Nadejamo se, da bo znala italijanska vlada po zrelem premisleku pokazati svojo moralno srčnost in poverjenje v lastno stvar, prepuščajoč svoj spor z Jugoslovani razsodbi sodnika, kakor je Wilson, ker je on v sporu jednako razporejen napram obeh strankama. Italijanski vladajoči krogi so zarohneli nad tem izvajanjem, pozabljajoč, da je ves svet rekel in so vsi narodi vzklili, da ne sme biti ne zmagovalcev ne premagancev, ker se je šlo samo za uničenje sistema, ki je davil ves svet. Italijani se obnašajo kot ošabni zmagovalci, hoteč pograbiti tujo last in puščajoč popolnoma v nemar vsa sprejeta Wilsonova načela. Pa da bi to italijansko stališče obveljalo? To vendar ni mogoče.

Shodi.

Jesenice. Pri nas se je vršil dne 23. februarja t. l. popoldan občni zbor Osrednjega društva kovinarjev in sorodnih strok podružnica Jesenice. Tako obiskane občnega zbora Jesenice še niso vi dele. Podružnica je članstvo v zadnjih mesecih podvojila. To pa vsled tega, ker delavstvo uvideva, da je to edina pot, po kateri si more svoj položaj izboljšati. Delavstvu je ta svetovna vojna pokazala pot, po kateri ima hoditi, to je: delavstvo spada v delavske organizacije, organizirati se mora, ker je tudi kapitalizem združen, moč kapitalističnega združenja se je pokazala v vsej nagoti šele v tej vojni. Dočim je imel kapitalizem za ščit med vojno dobo od vlade v prvi vrsti, da ne naštevamo vse, z eno besedo od vseh meščanskih korporacij je bilo podjetništvo podpirano. Glavna dva stebra pa sta v stari Avstriji, na katere se je kapitalizem opiral, klerikalizem, ki je delavstvo znal v temi držati, drugi pa militarizem, ki je bedneje sloje znal brzdati v pohlevnosti. Naš glavni sovražnik pa je še ostal, to je indiferentnost, devednost, nezavednost delavstva, tega sovražnika moramo mi premagati, to je organizacije izpopolniti s tem, da bo delavstvo disciplinirano. V organizacijah mora disciplina gospodariti, potem šele bodo organizacije močne in dosegle to, kar je delavstvu v korist. Meščanske organizacije ne rabijo to, meščanske organizacije se vsled tega ustanavljajo, da rušijo disciplino med delavstvom, da sejejo razdor delavskega bratstva. Docela se je to pokazalo na Jesenicah, zakaj kakor če se psu na rep stopi, ravno tako so zacvilili ostanki meščanskih organizacij, ko so videle razvoj, mogočen razvoj kovinarske strokovne organizacije. Češ, neprenosljiv je terorizem socialistov na vseh koncih in krajih. Pač pa hoče ta gospoda pozabiti na vso hlap-

nemarjeno, da je vsako popravilo nemogoče. Z najnapornejšo silo se ta produkcija z razmeroma dobrimi delavskimi močmi doseže. In kdo je zakrivil to stanje trboveljskega rudnika? Bivše vodstvo rudnika je med vojno »štedilo« v doseg vojnne premije in je na ta način zakrivilo omenjene nedostatke. Tem gospodom je bila njihova »Förderprämie« vse, bodočnost premogokopa pa postranska stvar. Delali so tako, kakor bi premogokop smel obstati samo za dobo vojne oziroma njihovega službovanja.

Kakor v jamah, tako je tudi na dnevnem odkopu. Vsaka še tako majhna množina premoga se je takoj izkopala in spravila. Izpodkopavanje je provzročilo veliko plazovje in posledica tega je, da celo hribovje premoga danes gori. Človeka boli srce, če vidi to sistematično uničenje rudnika.

Te gorostasne mizerije je deloma krivo tudi površno nadzorovanje od strani revirnega urada v Celju in pa vodstva upravnega sveta na Dunaju.

Pri vseh se je agitiralo v prvi vrsti za vojna posojila, za uničenje sovražnih sil in predvsem za uničenje francoskega kapitala. — Pri vseh nadzorovanjih od uradov kakor tudi od upravnega sveta se je gledalo v prvi vrsti na — dobro kuhinjo rudniške restavracije. — Pri nadzorovanju se je strogo pazilo na to, da strokovnjaki niso prišli do besede. Marsikatera dobra ideja je propadla. Izvršili so se pa projekti, kateri so in bodo v škodo premogokopa.

Poslednje je več ali manj stvar družbe. Nam gre za mnogo več. Gre predvsem za to, da se naš največji premogokop popolnoma ne uniči. Interes na tem ima cela Jugoslavija. Vsi, ki danes na pomanjkanju premoga trpijo, so soudeleženi. Vse prebivalstvo mlade države kakor tudi vladni krogi in politiki morajo delati na to, da nezmožni nemški fanatiki iz vodilnih mest največjega premogokopa izginejo in da se jim vzame možnost, da bi še nadalje v maščevalnem duhu vladali. Njim se mora vzeti vsak upliv na upravo rudnika. Vse, kar dela danes proti rudniku, dela proti novi državi in to mora iz Jugoslavije izgniti, drugače je katastrofa neizogibna.

Službe, trafike in ustanove za invalide ali svoje padlih.

»Komisija za preskrbo vračajočih se vojakov v Ljubljani« bo z naprej redno opozarjala na proste službe, trafike in ustanove za invalide in svoje padlih, umrlih ali pogrešanih vojakov. Z debelimi črkami bo tiskana oblast, ki je mesto razpisala in pri kateri je treba prošnjo vložiti, za tem sledi razpisana služba, trafika itd. V oklepaju je povedan dan, do katerega se mora prošnja vložiti in številka uradnega lista (n. pr. u. l. št. 60), v katerem so navedeni vsi natančnejši podatki in pogoji. Vojnim invalidom so pridržana: 1. izključno vsa mesta slug, paznikov (tudi vratarjev) v vseh javnih uradih, sodiščih, kaznišnicah, šolah, občinah, zavodih in obratih, katere država ali nadzira ali podpira; prav tako vsa mesta upraviteljev državnega pravdnitstva izven sodišč pri sodnih dvorih; 2. dve tretjini vseh prostih službenih mest pisarniških uradnikov, poduradnikov in pomožnih pisarniških moči.

Službe: Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani, gradbeni urad: 3 cestni mojstri (Jesenice, Tržič, Celje), 2 rečna mojstra (Celje, Ptuj) (do 31. marca 1919, u. l. št. 53); 18 cestarjev: 6 v celjskem, 6 v kranjskem, 1 v ljubljanskem, 2 v novomeškem in 3 v slovenjegraškem stavbenem okraju (do 31. marca 1919, u. l. številka 53). — **Meroizkusno nadzorništvo** v Ljubljani: 1 pomožno pisarniško moč, 1 pomožni sluga (do 4. marca 1919, u. l. številka 53). — **Mesni magistrat celjski:** 1 kancelist, 3 pisarniški pomočniki, 1 slu-

ga, 4 mitničarji in 1 vodni mojster (do 10. marca 1919, u. l. št. 54); 1 oskrbnik (do 10. marca 1919, u. l. št. 55); 1 knjigovodja (do 10. marca 1919, u. l. št. 55). — **Finančno ravnateljstvo** v Ljubljani: več preglednikov, višjih paznikov in paznikov finančne straže za Banat, Bačko itd. (do 11. marca 1919, u. l. št. 55). — **Predsedništvo višjega deželnega sodišča** v Ljubljani: 4 vodje zemljiških knjig (1 v Celju, 1 v Mariboru, 2 v Novem mestu); 12 višjih pisarniških oficijalov (1 v Radovljici, 1 v Brežicah, 1 v Konjicah, 1 v Šmarju, 1 v Ormožu, 1 v Slov. Bistrici, 2 v Ptuj, 1 pri Sv. Lenartu, 1 v Pliberku, 1 v Metliki in 1 v Mokronogu), 46 pisarniških uradnikov (do 8. aprila 1919, u. l. št. 54), in sicer 3 pri dež. sodišču v Ljubljani, 2 pri okrožnem sodišču v Celju, 8 v Mariboru, 3 v Novem mestu, 1 pri okrajnem sodišču v Kranju, 1 v Kranjski gori, 1 v Litiji, 2 na Vrhniki, 2 v Brežicah, 1 v Gornjem gradu, 1 v Konjicah, 1 v Laškem, 1 v Rogatcu, 2 v Slovenjem Gradcu, 2 v Šoštanju, 1 v Ljutomeru, 1 v Ormožu, 4 v Ptuj, 1 v Slovenski Bistrici, 1 v Zgornji Radgoni, 1 v Pliberku, 1 v Velikovecu, 1 v Železni Kaplji, 1 v Ribnici, 1 v Kozjem in 1 v Metliki. — **Državno pravdnitstvo** v Ljubljani: Upravitelj državnega pravdnitstva v Cerknici (do 31. marca 1919, u. l. št. 54), Radovljica, Škofja Loka, Vrhnika (do 10. aprila 1919, u. l. št. 57). — **Ravnateljstvo državne obrtne šole** v Ljubljani: 1 šolski sluga, 1 kurjač (do 20. marca 1919, u. l. št. 54).

Trafike: **Finančno okrajno ravnateljstvo** v Ljubljani: Tobačna glavna trafika v Spodnji Šiški (do 15. marca 1919, u. l. št. 52); tobačna glavna trafika v Mlinem 5 (dav. okr. Radovljica do 15. marca 1919, u. l. št. 52).

Ustanove: **Komisija za začasno vodstvo in likvidacijo dež. uprave** v Ljubljani: Karel baron Wurzbachove, cesarice Elizabete ustanove za invalide in hiralce: 6 po 120 K za Ljubljance, 6 po 60 K za rojake iz Kamnika, Homca in Jarš, 6 po 60 K za rojake iz Vintarjevca iz občine Šmartno pri Litiji (do 8. marca 1919, u. l. št. 50).

Zveza narodov.

O zvezi narodov nam meščanski listi vedno povedati toliko lepih stvari in toliko lepih nad, da se človeku kar sline cede po blagodejni zvezi narodov. In res ni dvoma, če bi se osnovala zveza narodov, ki bi slonela na pravičnih temeljih, na enakopravnosti in medsebojnem varstvu malih narodov. Kakor pa jasno pokazuje pariška konferenca, so se tam zbrali pravi imperialisti, ki odločajo popolnoma po svojih načelih, po pravcatih metodah vseh prejšnjih mirovnih konferenc.

Recimo pa, da zmagajo takozvana Wilsonova načela in načelo o zvezi narodov, moramo vendar imeti pred očmi Wilsona kot reprezentanta ameriškega kapitala, in okolo njega same diplomate imperialističnih držav. Če to premočimo, nam bo jasno, da iz te moke ne more biti dobrega kruha. Na mirovni konferenci gospoduje utegnejo napraviti lepe načrte, lepe paragrafe, ki bodo govorili o svobodi in enakopravnosti, ali taki paragrafi so le pesek v oči. Zvezo narodov in svobodo narodov hočejo velike kapitalistične države edino zaradi tega, da njih gospodarska politika ne bo imela ovir, torej zase hočejo svobodo, ki jo bodo imeli morda, morda pravimo, tudi mali narodi. Svoboda in zveza narodov, kakršna bo, bo malim narodom v škodo, ker jih ne bo čuvala pred ekspropriacijo (izkoriščanjem) po tujem kapitalu. Imperialisti hočejo svobodo, da bodo mogli nalagati po raznih deželah in krajih svoje kapitale in izkoriščati svet do kosti. Mali narodi bodo v tem gospodarskem boju poginjali; to je povsem naravna posledica tez, ki jih zagovarjajo na pariški konferenci kapitalisti in tudi naši me-

ščani, ki so kratkovidni kakor so bili vedno.

Ne zaupamo, in nihče se nam naj ne čudi. Mirovna konferenca je tajna, spletkarska, zato ni pričakovati od nje pravičnega miru. Bolj kakor kdaj, smo prepričani, da bo mir le tedaj pravičen, zveza narodov in svoboda prava le tedaj, če se proletariat vsega sveta ujedini in diktira mirovne pogoje. Proletariat danes nima besede na mirovni konferenci, in če je nima sedaj, bo njegova naloga, da jo dobi pozneje, in sicer o pravem času.

Sodrugom!

V nedeljo dne 16. t. m. se bo vršila v Ljubljani že naznanjena

konferenca strokovnih organizacij na Slovenskem.

Osrednja društva so naročila svojim podružnicam, kako naj delegirajo na to konferenco in upamo, da bodo vse organizacije storile v tem pogledu svojo dolžnost. Ravnanje se je čim strožje po sklepih osrednjih društev.

Podružnice naznanijo svoje delegate svojemu osrednjemu društvu, eventualno tudi tajništvu strokovnih organizacij čimprej; to je zlasti potrebno zaradi prenočišča.

Predloge je treba staviti potom osrednjih društev, ker sicer lahko pridejo v razpravo, ne pa eventualno k sklepanju.

Gostje se morajo izkazati na konferenci s poverilom svojega osrednjega društva.

Vsa pojasnila daje strokovno tajništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica številka 6/II.

Domači pregled.

Napredujemo. Naše strokovne organizacije se prav razveseljuje razvijajo. Kemični delavci so neumorno na delu, kovinarji posameznih krajev se med seboj kosajo, katera skupina osrednjega društva bo štela več društvnikov. Rudarji zavzemajo odlično mesto, ravnotako železničarji. Delavci v živilskih strokah so pri delu, natakariji, hotelski, gostilniški in kavarniški uslužbenci se zbirajo in tako gre živahno naprej. S posebno žilavostjo so se prijeli dela stavbinski delavci. Njihovo osrednje društvo je otvorilo svojo lastno pisarno, ki se nahaja na Reslovi cesti številka 20. Tam naj se zglašajo vsi v stavbene stroke spadajoči tovariši. V zadnjem času je društvo osnovalo podružnico v Kranju. Delavkam v Vevčah je pripomoglo do boljših mezd. V splošnem je delodajalcem predložilo spomenico glede mezd in delovnega časa. Upati je, da se bo vsa akcija mirnim potom zadovoljno rešila. Nadalje se še snuje več podružnic in pričakuje, da stavbeni delavci stopi v organizacijo, se podredi društvenemu vodstvu in bo doprinal potrebnih žrtve v obliki prispevkov in truda za izboljšanje svojih razmer. Uspeh gotovo ne bo izostal. V pisarni dobe tovariši potrebni pojasnil. Posebno pa opozarja osrednje društvo stavbenih delavcev tovariše iz Štajerske, Koroške, Goriške in Primorja, v kolikor pripadajo k Sloveniji, naj se pridno oglašajo. Lesni delavci so od nekdaj tvorili žilavo jedro našega strokovnega pokreta. Tako je bilo in tako ostane.

Ljubljana. V torek dne 4. marca se je vršila seja mestnega sveta, katere so se udeležili razen sodruga Mlinarja prvič tudi novi socialno demokratični občinski svetniki, in sicer sodrugi inž. Štebi, Kocmur, Kovač, Mihevc in Tokan. V posamezne odseke so bili izmed naših sodrugov izvoljeni: V magistratni gremij sodrug Kocmur, personalnopravni odsek sodrug Mihevc, finančni odsek s. Kocmur.

čevsko delovanje, ki ga je vršila na Jesenicah. Dosti pa je še starih sodrugov na Jesenicah, ki ne bodo tako hitro pozabili hlapčevskega dela, ki so ga meščanske stranke opravljale za nenasitni nemški kapital. Ustno in pismeno so nas povabili, da naj se z rdečo zastavo udeležimo cerkvene slavnosti ob proslavi Jugoslavije, in ker tega nismo storili, nismo šli štafazo delat tem ljudem, pa vpijejo sedaj, da smo izdajalci. Da, da gospodje! Tudi Jeseniške delavce je vojna nekaj naučila. To je tudi naš občni zbor pokazal, udeležba in zanimanje dovolj dokumentira zavednost našega delavstva. Časi so minili, ko so se meščanske stranke igrale z delavstvom, uprizarjale politične stavke, če se je ljubljanska frakarija sprla. Jeseniškim delavcem pa kličemo: le tako naprej, vsi na krov, nova ura nas čaka, novi boji, sovražnik je isti, samo novo obleko ima. — Ig. Mihevc.

Javornik. V nedeljo dne 2. t. m. se je vršil pri nas ustanovni shod kovinarske podružnice. Shod je bil jako dobro obiskan, poročal je kovinarski tajnik sodrug M. Hevc, ki je obrazložil pomen delavskih strokovnih organizacij. Podružnica se je morala ustanoviti vsled tega, ker je Jeseniška podružnica nastala na 1600 članov, in je delo za jeseniški odbor pri upravi preveč naraslo. Iz jeseniške podružnice so se tedaj ustanovile tri, t. j. **Jesenice, Javornik in Dobrava.** Na ustanovnem zboru na Javorniku so bili v odbor izvoljeni naslednji sodrugi: Predsednik Kemperle Blaž, odborniki so: Povše Marko, Gmajnar Franc, Zupančič Franc, Georgini Ivan, Klimar Anton, Majnik Heinrich, Gregorič Karl, Selak Matevž, Ambrožič Lovrenc, Beguš Jožef in Jakopič Ivan.

Trbovlje. Občni zbor skupine Trbovlje Unije slov. rudarjev se vrši v nedeljo dne 23. marca 1919 ob 3. uri popoldne v prostorih »Delavskega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora; 2. Poročilo o delovanju v pretečenem letu; 3. Poročilo blaginika; 4. Poročilo nadzorstva; 5. Poročilo knjižničarja; 6. Volitev novega odbora in nadzorstva; 7. Slučajnosti.

Kočevje. V nedeljo dne 9. marca 1919 se bo vršil ob 2. uri popoldne v rudniški čakalnici zelo važen shod rudarjev. Kot poročevalec pride sodrug K. Malovrh iz Hrastnika. Vsi delavci in delavke naj se shoda gotovo udeležijo.

Zabukovca. V nedeljo dne 9. marca t. l. se vrši ob pol 10. uri dopoldne shod rudarjev. Prostor označijo tovarišem zapniki. Poroča s. Tokan. Rudarji in delavke udeležite se shoda v polnem številu.

Polzela. Shod lesnih delavcev se vrši ob pol 4. popoldne. Poročevalec iz Ljubljane, pridite vsi!

Svetovni pregled.

Pod protektoratom Italije? Ljubljanski dopisni urad objavlja naslednjo brzojavko: LDU Bern, 5. marca, (ČTU) Kakor poroča »Wiener Journal« iz Pariza, se vrše sedaj predgovori med zastopniki čehoslovaške, jugoslovanske in italijanske države o ustanovitvi donavske federacije. Tudi obstoji načrt, združiti čehoslovaško in jugoslovansko državo z Italijo potom trgovske pogodbe, vsled česar bi bilo mestu Trstu zagotovljeno zaledje. Kakor doznava »Humanite«, nameravajo tudi Ogrsko povabiti, da pristopi k tej trgovski pogodbi. Težkoče zveze med Čehoslovaki in Jugoslovani naj se odstranijo na mirovni konferenci. Češki industrijski produkti in ogrski naravni produkti se smejo izvažati čez Trst. Udeležitev Nemške Avstrije pri tej donavski federaciji je iz vidika priklonitve Nemčiji skoraj brezpomembna. Baje je Sonino osnovelec načrta slovanske donavske federacije, iz česar se da sklepati,

da upajo Italijani sedaj obstoječe difference z jugoslovansko državo odstraniti. Ako bi se izvedel ta načrt, potem bi Italijani v Benetkah zgradili tako pristanišče, da bi Trst svoje sedanje prednostno stališče izgubil na Benetke.

Oddaja imetja v Avstriji. Glasom parlamentarne korespondence bo državni tajnik dr. Steinwender najbrže v drugi seji narodne skupščine predložil načrt o oddaji imetja. Oddaja imetja zne pri imetjih od 30.000 kron naprej s 5% oddajo, ki se nadaljuje stopnjevaje do 30 % pri večjih imetjih. Imetja inozemcev, ki prebivajo v deželi, se ne podvržejo glasom nameravnega načrta imovinski oddaji.

Brezposelnost na Dunaju. Dunajska mestna občina izplačuje brezposelnim delavcem k podpori, ki jo dobivajo od države, priboljšek. Kako velika je brezposelnost na Dunaju in kako narašča, najbolj dokazujejo vsote izplačanih priboljškov, oziroma doklad. Znašali so od 1. do 13. decembra minulega leta 1,600.000 K, od 14. do 30. istega meseca 4,500.000 K, od 31. decembra 1918 do 12. januarja t. l. 6,400.000 K, od 13. do 26. jan. 5,700.000 K in od 27. januarja do 9. februarja 8,500.000 kron. Ti zneski so bili izplačani le onim brezposelnim delavcem, ki stanujejo na Dunaju. V ostalih industrijskih krajih Avstrije ni nič boljše.

Proletariatu vseh dežel. Kongres delavskih, vojaških in kmečkih svetov na Bavarskem je poslal proletariatu vseh dežel razglas, ki veli: Hudobno umorstvo so izvedli predstavitelji fevdalnega nemškega militarizma na vodji bavarske revolucije, Kurtu Eisnerju. Bavarski proletariati se je enodušno združil v obrambo revolucije. Socialistična, edinstvena fronta je postala živa resnica. Proglasili smo diktaturo proletariata in revolucijo, da pomoremo udeležiti največje cilje človečanstva. Bavarski proletariati vam nudi svojo bratsko roko, pozivlja vas v imenu socializma, da mu pomorete v njegovi težki borbi in delate na to, da zasigramo nemškemu proletariatu človeka vredno življenje. Bavarski proletariati bo pokazal svetu, da veruje v vaše zaupanje in iztrebil bo s koreninami vred militarizem na Bavarskem. Mrtev je Kurt Eisner, ali čvrsteje nego kdaj prej diše njegov duh v bavarskem proletariatu.

Dr. v. Körber, nekdanji avstrijski ministrski predsednik je te dni umrl na Dunaju.

V Nemčiji imajo še vedno razburkano politično življenje. Boji med Scheidemannovi in neodvisnimi socialisti se nadaljujejo, vendar se pa pokazuje znaki, da se stranki v kratkem sporazumeta in se morada sedanja vlada celo odpove, da bo lažje prišlo do sporazuma. Ta velika nejevolja, ki razburja nemški narod, je utemeljena v bednih razmerah, ki vladajo v Nemčiji, deloma pa tudi v težkih pogojih, s katerimi grozi antanta oziroma mirovna konferenca Nemčiji. Maščevanje nad narodom, pa bodi katerikoli, če so ga vojni huskači in imperialisti zavedli v vojno, ni opravičeno, temmanj opravičeno, ker so evropski narodi sami obračunali s povzročitelji vojne. Če sedaj ententa nadaljuje isto delo, ki ga je v svojih govorih grajala, je to le dokaz, da je sama pravtako imperialistična, če ne še bolj.

Socialno demokratični poslanec Seitz izvoljen predsednikom nemškoavstrijske narodne skupščine. Narodna skupščina je izvolila v svoji današnji seji predsednikom poslanca Seitz s 144 glasovi od oddanih 145 glasov. Predlog čehoslovaškega poslanca Dvoraka, da naj imajo poslanci pravico govoriti v svojem materinskem jeziku, in katerega je podpiral židovski nacionalni poslanec Stricker, sploh ni prišel do razpravljanja. Za drugega predsednika je bil izvoljen s 138 glasovi prelat Hauser. Ena glasovnica je bila prazna. Volitev tretjega predsednika so na strankino željo

preložili, dokler ne pride poslanec Dinghofer, ki zaradi bolezni še ni prisegel. Nato je bilo prebranih več pozdravnih brzojavk.

Socialno demokratični oklic proti stavki. Berlin 3. »Arbeiter Zeitung« poroča oklic socialno-demokratične stranke, ki izjavlja, da bo politična stavka škodovala najbolj delavcem samim. Vojaški sveti kakor delavski sveti ne bodo odpravljeni. Socializacija se gotovo izvrši, v toliki meri in s tako hitrostjo, kakor bo mogoče iz narodno-gospodarskih ozirov. Generalna stavka bo le koristila gospodujočim, ki bodo veseli, da ne bo treba plačati delavcem plačila. Stavka krepi le inozemske imperialiste in aneksioniste, postruže blokado in tira ves narod v bedo. Oklic pozivlja nazadnje delavce, da naj se zoper stavijo zapeljivcem.

Lloyd George o malih narodih. Lloyd George je imel v Wallisu govor, v katerem se je bavil z majhnimi narodi. Lloyd George je govoril o Češki in o čehoslovaškem narodu, ki so ga Nemci vedno tlačili. Vsi višji uradniki, kapitalisti in ravnatelji tvornic so bili Nemci. Nato je svaril male narode pred nevarnostjo, da bodo delali iste napake kakor veliki narodi. Tudi majhni narodi se žele razširiti preko mej svojega rodu; menijo, da bo dežela srečnejša, če bo večja. To bi bila najbolj usodopolna napaka. Lloyd George je nato govoril o katastrofi Avstro-Ogrske. Mali narodi, je izvajal govornik, imajo pravico, biti ponosni na zmago. Poraz osrednjih sil je bil dokaz duha narodov. Avstro-Ogrska je bila pred petimi leti močna in velika država, imela je vojsko pet milijonov mož, zasedla je velike dele Rusije, utirala si je pot preko Alp in razbila italijansko armado. Tri leta se je mogla Avstro-Ogrska držati; upor malih narodov jo je ugonobil. Čeho-Slovaki so branili Rusijo vojsk Nemčije in Avstro-Ogrske. Mali narodi imajo vzlic maloštevilnosti velik delež pri zmagi, ki se ne bi mogla izvajevati brez velikih držav, a tudi ne brez malih. Belgija je bila prva zapreka proti nemški akciji, dokler nista Francija in Anglija zbrali svoje moči. Srbi so, ko je bila njih dežela poplavljen, zadržali prodiranje sovražnika na Balkanu. Započeli so akcijo, ki je končala z razpadom Avstro-Ogrske. Čeho-Slovaki so onemogočili razvrstitev nemških čet na Ruskem in so preprečili, da se je Nemčija preskrbovala z žitom, oljem in drugim materialom, s katerim bi mogla nadaljevati vojno.

Škodove tovarne, kjer so doslej izdelovali topove in strelivo, se preureda za izdelovanje strojev in drugih potrebščin ter se je že pričelo z delom v nekaterih delavnicah. Do 10. marca upajo preurediti ostale delavnice in tako pričeti z obratom v vseh tovarnah.

Moč boljševikov. Dopisnik »Tempsa«, L. L. Naudeau, ki je bil še pred kratkim velik sovražnik boljševikov, je poslal listu poročilo, v katerem priporoča antanti, da se sporazume s sovjetsko vlado. Nadalje pravi, da ni povoda poslati vojaštva proti Rusiji, ker bi bila taka ekspedicija velik zločin. Boljševiki razvijajo veliko moč in kažejo velik organizacijski talent.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 10. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 3 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tedaj izplača, če je vsaj 3. prispevek t. l. že poravnan. Od izplačljive podpore pa se vsi zaostali prispevki odtegnejo.

Izgube v vojni. Izgube na bojnih poljih, ki so jih v svetovni vojni udeležene države trpele, znašajo po izkazih, katere je sestavil in objavil general Maish, šef generalnega štaba ameriške armade; skupno 7.354.000 mož. Ta številka se na naša samo na one, ki so na bojnem polju padli in one, ki so vsled zadobljenih ran umrli. Izgube posameznih držav so nastopne: Rusija 1.700.000 mož, Nemčija 1.600.000 mož, Francija 1.305.000 mož, Avstro-Ogrska 800.000 mož, Angleška 706.000 mož, Italija 450.000 mož, Turčija 250.000 mož, Belgija 102.000 mož, Bulgarija 100.000 Rumunija 100.000 mož, Srbija in Črna gora 100.000 mož, Amerika 50.000 mož. Na dan ustavitve sovražnosti je bila ameriška armada, ki se je udeležila operacij močna 2.500.000 mož.

Kako velike bodo armade po sklenjenem miru. V Londonu izdana bela knjiga ceni vojsko doma in preko morja brez indijske vojske na 2 in pol milijona mož; to število se bo pomanjšalo na 952.000 mož; Armada ob Renu s Francozi in Belgijci vred bo po demobilizaciji štela 23.600 častnikov in 380.000 mož. Vojske na bližnjem vzhodu bodo štejele: Italijanska 600 častnikov in 10.000 mož, Bolgarija, Turčija, Kavkaz itd. 4850 častnikov in 75.000 mož inijske armade; v Indiji in Palestini 3750 častnikov in 56.000 mož angleške armade in 2750 častnikov in 40.000 mož od indijske armade; v severni Perziji in Mezopotamiji 1750 častnikov in 28.950 mož angleške in 4600 častnikov in 950.000 mož indijske armade. Doma in v kolonijah bo s četami v Rusiji vred 15.000 častnikov in 225.000 mož. Od britanske armade se demobilizira 1.150.000 mož in 73.000 mož indijske armade in 325.000 mož dominijonske armade.

Kako so ubijali pri avstrijskih sodiščih. V Olomuc je dospela zadnji čas komisija, ki ima nalogo poizvedovati o delavnosti vojaških sodišč med vojsko, posebno, kar se tiče smrtnih obsodb. Dosedanji njeni uspehi so povzročili, da so že uvedli kazensko postopanje proti bivšemu mestnemu poveljniku v Budimpešti generalu Lukašiču, pri katerem so ugotovili, da je obsodil od 40 obtoženih oseb, ki jih je sodil, 16 oseb na smrt. Akte so našli glede 8 usmrčencev, ostalih 8 aktov so pa uničili takoj v začetku revolucije. O teh 16 slučajev so v dveh slučajih obsodili 20letne mladeniče, ostali so pa bili starejši, večinoma že oženjeni možje. Dalje so ugotovili, da so usmrčevali kar najbolj hitro, tako da so pisali protokole, ko je bila žrtev že mrtva. Tako je bil n. pr. usmrčen vojak, ki ga je poslal stotnik v Pešto, da nakupi tam perila zato, ker je prekoračil rok, ki so mu ga določili za nakup perila, za 24 ur. Pred sodiščem se je branil s tem, da ni mogel nakupiti v danem roku perila, kolikor bi ga moral. Ne glede na to, je bil obsojen 12. septembra na smrt in istega dne že tudi usmrčen, dasi, je bila obsodba potrjena šele 13. septembra. Čimdalje lepše!

Obvestila.

Vsem zaupnikom rudarjev. Ponovno opozarjamo vse zaupnike rudarjev, naj pisma in druge stvari, ki se tičejo organizacije, shodov, mezdnih vprašanj, penzijskih in drugih takih zadev pošiljajo vedno le na **Unijo slovenskih rudarjev v Zagorju ob Savi**. Stvari, ki se tičejo organizacije konsumentov torej konsumnih društev, pa naj se pošiljajo na naslov **sodr. Anton Kristan, ravnatelj v Ljubljani**. In le stvari, ki naj se jih priobči v »Delavcu« naj se pošiljajo na **uredništvo »Delavca«**, Ljubljana, Selenburgova ulica 6. Nekateri sodrugi pošiljajo kratkoma vse na uredništvo tega lista, to je napačno. Urednik in upravnik »Delavca« ima dovolj opravka z listom, nima ne prilike, ne časa, da bi reševal še vse drugo. Delo je razdeljeno, treba je torej, da se pošilja vsako stvar

na pravo mesto. Drugače se reševanje dopisov le zavlačuje, ker mora uredništvo stvari, ki ne pritičejo njemu, pošiljati na pravo mesto in na pravi naslov.

Kočevje. Vsak dopis, katerega naj se priobči v listu, mora podpisati kak zaupnik, drugače ga ne moremo upoštevati. Kdor nam ne zaupa, mu tudi mi ne moremo zaupati.

Kočevje. Dopis, ki smo ga prejeli ta teden in je bil podpisan, objavimo v prihodnji številki.

Leše. S. H. Fr. Glede shoda na Homu smo sporočili stvar Uniji slov. rudarjev v Zagorju ob Savi.

Prosveta.

Ravnokar je izšla druga številka družinskega lista »Svoboda« s sledečo vsebino: 1. Janko Glaser: Žena. (Pesem.) — 2. Alfonz Daudet — Joso Jurkovič: Obleganje Berlina. — 3. Vladimir Levstik: Jetnikovo pismo. (Pesem.) — 4. Veno Pilan: Boljševiki in umetnost. — Fran Albrecht: Ob cvetočem drevesu. (Pesem.) — 6. Fran Erjavec: Naša izobraževalna organizacija. (Dalje.) — 7. Fran Albrecht: Mladi Jure. — 8. Vera Keslerjeva: Bela noč. (Pesem.) — 9. Pregled. — 10. Društveni vestnik »Svobode«. Priporočamo »Svobodo« najtopleje. Upravništvo kjer naj se »Svoboda« naroča, se nahaja v Ljubljani, Selenburgova ul. 6. Stane 12 K na leto.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naročajte in širite „Naprej!“

Čevlji tovarne = Peter Kozina & Ko.

iz najfinejšega ševro- boks- in lak-usnja z usnjatimi podplati se dobe po dnevnih cenah.

Trpežni zimski

iz fine teletine z gumijastimi podplati po K 85.— za moške, K 73.— za ženske.

V zalogi Ljubljana na Bregu.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica šte. 6.

registрована zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Miši, podgane, stenice, ščurki in ves mrčes mora poginiti, ako porablja moja najbolja, izkušena in povsod hvaljena sredstva. Za podgane, miši in poljske miši K 5; za ščurke K 5.—, Osobito jaka tinktura za stenice K 5; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 2.— in K 4.—, tinktura proti ušem pri ljudeh K 3.—, mazilo za uši pri živini K 2.—; prašek za uši v obleki in perilu K 2.—; tinktura za bolhe pri vseh K 1:50; prašek proti pernim ušem K 2.—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3.

Pošilja po povzetju

Zavod za eksport

M. JUNKER, Zagreb 6.,
Petrinjska ulica št. 3. III.

Okraina bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ord. nira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211 — 1/21		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/210 — 1/211	2—3	Turjaški trg št. 4. Franciškovska ul. 2.
Dr. Viktor Breskvar splošno zdravljenje	1/411 — 3/412	1—2	Hilšerjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraigher splošno zdravljenje	1—3		Poljanska cesta 18.

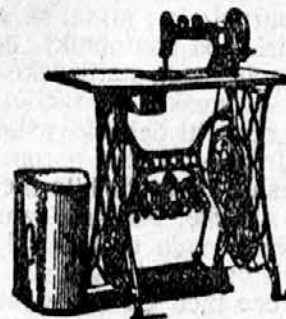
Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščinina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska c. 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt. Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa. Ceniki se dobe zastoj in franko.